

Kanada'da Göçmenlerin Algılanan Sosyoekonomik Statüsü: Göçmenlik Durumu ve Çeşitli Faktörlerin Etkileşiminin Rolü

Mustafa ÖZER¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis Yedi Aralık Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, mustafaozer@kilis.edu.tr, ORCID: 0000-002-1279-9273

Öz: Algılanan sosyoekonomik statü (ASS), sosyal hiyerarşideki algılanan konum, çeşitli sağlık sonuçları ve genel refah açısından önemli bir göstergedir. Ancak, ASS'nün belirleyicileri üzerine sınırlı sayıda çalışma mevcut olup, göçmen nüfusu için ASS'nün etkilerini inceleyen birkaç çalışma bulunmaktadır. Bu çalışma, Kanada'daki göçmenlerin algılanan sosyal sınıfı üzerine göçmenlik durumu, demografik ve sosyoekonomik özellikler ve çevresel faktörlerin etkisini değerlendirmek için Dünya Değerler Araştırması'nın 7. dalgasının Kanada örneğinden 4018 bireyi kullanmaktadır. Araştırma, göçmenlik durumunu bireyin ve ebeveynlerinin göçmen olup olmamasına göre ayırarak üç modelde incelemiştir. Demografik faktörlerin göçmenlik statüsü ile etkileşimi, sosyal sınıf algısı üzerinde önemli etkilere sahiptir. Fransızca ve İngilizce dışında bir dil konuşmanın ve beyaz olmamanın, özellikle annenin göçmenlik durumu ile etkileşiminde, sosyal sınıf algısı üzerinde negatif etkileri bulunmuştur. Sosyoekonomik değişkenlerin göçmenlik durumları ile etkileşiminde, göçmen bireylerin ailelerinden daha iyi bir gelire sahip olmaları sosyal sınıf algısını pozitif yönde etkilerken, daha kötü bir gelire sahip olmaları negatif etkiler yaratmaktadır. Çevresel faktörlerin göçmenlik durumu ile etkileşiminde, göçmen bireylerin kırdan yaşaması ve iyi bir mahallede bulunmaları sosyal sınıf algısını olumlu etkilemektedir. Bu bulgular, göçmenlerin sosyoekonomik uyumunu artırmak için dil desteği, etnik kapsayıcılık girişimleri ve finansal iyileştirme programlarının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan sosyoekonomik statü, göçmenler, sağlık, öznel refah

Jel Kodları: I31, J15, O15

Perceived Socioeconomic Status of Immigrants in Canada: The Role of Immigration Status and Various Factors' Interaction

Abstract: Perceived socioeconomic status (PSS) is an important indicator of perceived position in the social hierarchy, various health outcomes, and overall well-being. However, there are limited studies on the determinants of PSS, and few that examine its effects on immigrant populations. This study evaluates the impact of immigration status, demographic and socioeconomic characteristics, and environmental factors on the perceived social class of immigrants in Canada using data from the 7th wave of the World Values Survey, with a sample of 4018 individuals. The research examines immigration status by separating it into individual and parental immigration status across three models. The interaction of demographic factors with immigration status has significant effects on perceived social class. Speaking a language other than French or English, and being non-white, particularly when interacting with the mother's immigration status, has negative effects on perceived social class. In the interaction of socioeconomic variables with immigration status, having a better income than their family positively affects the perceived social class of immigrants, while having a worse income has negative effects. The interaction of environmental factors with immigration status shows that living in rural areas and good neighborhoods positively affects perceived social class. These findings highlight the importance of language support, ethnic inclusivity initiatives, and financial improvement programs to enhance the socioeconomic integration of immigrants.

Atf: Özer, M. (2024). Kanada'da Göçmenlerin Algılanan Sosyoekonomik Statüsü: Göçmenlik Durumu ve Çeşitli Faktörlerin Etkileşiminin Rolü, *Politik Ekonomik Kuram*, 8(3), 540-558.
<https://doi.org/10.30586/pek.1481577>

Geliş Tarihi: 10.05.2024
Kabul Tarihi: 24.06.2024

Telif Hakkı: © 2024. (CC BY) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Keywords: Perceived socioeconomic status, migrants, health, subjective well-being

Jel Codes: I31, J15, O15

1. Giriş

Algılanan sosyal sınıf, bireylerin kendilerini başka insanlara göre sosyal bir hiyerarşi içinde nasıl konumlandıklarını ifade eder (Destin ve diğerleri, 2017; Lindemann ve Saar, 2014; Harrits ve Pedersen, 2018). Bireylerin sosyal konum algılamaları, sadece gelir, eğitim düzeyi ve meslek gibi objektif özelliklere dayanmakla kalmaz, aynı zamanda toplumu nasıl deneyimlediklerine ve kendilerini başkalarıyla karşılaştırdıklarında mevcut ve gelecekteki pozisyonlarını nasıl algıladıklarına da bağlıdır (Lindemann, 2007). Bu durum, referans grup, göreceli yoksunluk ve statü maksimizasyon teorilerini çağırır. Referans grup teorisi, insanların kendi deneyimlerinden ve medyadan elde ettikleri en kolay bilgileri kullanarak daha geniş toplumun imajlarını oluşturduklarını ve bunun sosyal sınıf algılarını etkilediğini belirtir (Genest-Grégoire ve diğerleri, 2019). Göreceli yoksunluk teorisi ise, insanların kendi ekonomik durumlarını veya yaşam standartlarını başkalarının durumlarına göre değerlendirdiklerini savunur (Langlois ve diğerleri, 2020). Son olarak, statü maksimizasyonu, bireylerin öznel sosyal konumlarını belirlerken gelecekteki sosyal pozisyonları da dikkate aldıklarını belirtir. Burada, bireylerin sınıf kimlikleri sadece mevcut gelir ve sosyal pozisyonlarını yansıtmakla kalmaz, aynı zamanda gelecekte ne beklediklerini de yansıtabilir (Dorling, 2014). Statü maksimizasyonu, referans grup ve göreceli yoksunluk teorileri, göçmenlerin kendilerini yerli halkla nasıl kıyasladıklarını ve bu kıyaslamaların sosyal statü algılarına nasıl yansıdığını anlamak için kritiktir. Bu kapsamlı teorik yaklaşım, Kanada'daki göçmenlerin sosyoekonomik algılarını etkileyen faktörlerin karmaşık etkileşimini yakalamak için gereklidir.

Bireylerin hem zihinsel hem de bedensel sağlık durumları üzerinde algılanan sosyal sınıfın objektif ölçümlerden daha iyi bir etkisi olduğu vurgulanmaktadır (Choi ve diğerleri, 2015; Goon ve diğerleri, 2024; Gugushvili ve Jarosz, 2024; Langlois ve diğerleri, 2020; Richards ve diğerleri, 2023). Özellikle, düşük algılanan sosyal sınıfın, bireylerin sağlık durumları ve mutlulukları üzerinde olumsuz etkileri olduğu çeşitli çalışmalarca belgelenmiştir (Songül, 2023; Muhammad ve Pai, 2023; Neubert ve diğerleri, 2024; Wang, Hu, ve diğerleri, 2023). Ayrıca, düşük algılanan sosyal sınıfın bireylerin bilişsel işlevleri, duygusal tepkileri ve davranışsal kalıpları üzerindeki negatif etkileri de literatürde sıkça incelenmiş bir konudur (Dizon ve Mendoza, 2023; Niu ve diğerleri, 2023; Vidal ve diğerleri, 2023; Wang, Xu, ve diğerleri, 2023; Worthen ve diğerleri, 2023).

Göçmenlerin entegrasyonu, bugün Batı toplumlarının karşı karşıya olduğu temel bir sorundur ve iş piyasası, kuşaklar arası hareketlilik veya sağlık gibi alanlarda göçmenlerin entegrasyonunun değerlendiren geniş bir literatür ortaya çıkmıştır (Guzi ve diğerleri, 2023; Rezaei ve diğerleri, 2023; Schaeffer ve Kas, 2023; Solano ve De Coninck, 2023). Ancak, göçmenlerin algılanan sosyal konumlarının nasıl şekillendiğine dair çalışmalar oldukça kısıtlıdır (J. Chen ve diğerleri, 2009; Engzell ve diğerleri, 2020; Stock ve Fröhlich, 2021). Göç süreci, bireylerin algıladıkları sosyal statü üzerinde derin ve karmaşık etkiler yaratır (Engzell ve diğerleri, 2020). Göçmenler sıklıkla statü merdiveninin alt basamaklarında bulunan düşük becerili ve düşük ücretli işlerde çalışırlar ve bu da algılanan sosyal statünün göç edilen ülkede negatif bir şekilde şekillenmesine sebep olabilir (Guzi ve diğerleri, 2023; Rezaei ve diğerleri, 2023; Schaeffer ve Kas, 2023). Diğer yandan, göçmenler genellikle daha iyi bir eğitim ve daha iyi maddi kaynağı olan bireylerden pozitif bir şekilde seçilebilir ve bu durum göçmenlerin göç ettikleri ülkedeki hedeflerini yükselterek onların göç sonrası daha yüksek bir sosyal sınıfa ait olmalarına sebep olabilir (Stock ve Fröhlich, 2021). Ancak, göç sürecinde beklenen sosyoekonomik gelişme sağlanamazsa, bu durum algıladıkları sosyal statü üzerinde olumsuz bir etkiye neden olabilir (Schaeffer ve Kas, 2023).

Birinci kuşak göçmenler, yani kendileri doğrudan göç etmiş olan bireyler, özellikle mesleki ve sosyal konumlarındaki değişikliklerle yüzleşirler (Rumbaut, 2004). Birçok durumda, göç etmeden önceki ülkelerindeki mesleklerini, göç ettikleri ülkenin iş piyasası koşulları, yeterlilik ve tanıma süreçleri nedeniyle icra edemeyebilirler, bu da sosyal statülerinde önemli bir düşüşe yol açabilir (Azzolini ve Barone, 2013; Rumbaut, 2004).

İkinci kuşak göçmenler, yani anne veya babası göçmen olan ve göç edilen ülkede doğan bireyler, farklı bir sosyoekonomik bağlamda büyürler (Karthick Ramakrishnan, 2004). Bu grup, birinci kuşak göçmenlerin karşılaştığı zorlukların yanı sıra, kimlik ve aidiyet gibi konularda da karmaşık deneyimler yaşayabilir. İkinci kuşak göçmenler ebeveynlerinin deneyimlerinden, hem göçmen topluluklarından hem de Kanada da yaşayan yerli halkın sosyo-kültürel yapısından etkilenirler (Schaeffer ve Kas, 2023). Göçmen bireylerin ve ailelerinin sosyal sınıf algıları, kendi göçmenlik durumları ve ailevi göçmenlik geçmişlerinin etkilediği demografik, sosyo-ekonomik ve çevresel faktörlerle olan karmaşık etkileşimler sonucunda şekillenmektedir (Yaish, 2002; Engzell ve diğerleri, 2020). Bu çok yönlü etkileşim, göçmenlerin sosyal sınıf algılarını etkileyen faktörlerin göçmen olmayan bireylerin sosyal sınıf algılarını etkileyen faktörlerden farklılaşmasına sebep olabilir. Bu çalışma, Kanada’da yaşayan birinci ve ikinci kuşak göçmenlerin sosyal sınıf algılarını etkileyen faktörleri inceleyerek göçmenlerin sosyoekonomik uyum süreçlerini ve toplumsal adaptasyonlarını daha kapsamlı bir biçimde ele almaktadır.

Tablo 4, 5 ve 6 bireyin ve ebeveynlerin göçmenlik durumlarıyla, diğer bir ifadeyle birinci kuşak ve ikinci kuşak göçmenlik durumuyla, çeşitli açıklayıcı değişkenlerin etkileşimlerinin etkilerini göstermektedir. Etkileşim değişkenleri üç farklı model üzerinden değerlendirilmektedir. Model (1) bireyin göçmenlik durumuyla etkileşim sonuçlarını verirken model (2) babanın göçmenlik durumu etkileşimlerini vermektedir. Son olarak Model (3)’ de annenin göçmenlik durumuyla etkileşimlerin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 4, cinsiyet, yaş, evlilik durumu, hane halkı büyüklüğü, dil kullanımı, dini inanışlar ve etnik köken gibi demografik faktörlerin göçmenlik statüsü değişkenleriyle etkileşiminin sosyal sınıf algısı üzerindeki etkilerini incelemektedir. Sonuçlar gösteriyor ki, Kanada’da kullanılan resmi diller olan Fransızca ve İngilizce dışında bir dil konuşuyor olmak göçmenlerin sosyal statüsü üzerinde belirgin negatif etkilere sahiptir. Ayrıca, beyaz olmamanın annenin göçmenlik statüsüyle etkileşimi de sosyal sınıf algısı üzerinde negatif etkilere sahiptir. Bu bulgular, göçmen ailelerin dil bariyerlerinin ve kültürel faktörlerin, sosyal sınıf algısını nasıl şekillendirdiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 5 ise, bireyin ve babasının eğitim seviyesi, mesleki beceri düzeyleri, işsizlik durumu, finansal durum ve aileleriyle karşılaştırılan yaşam standartları gibi sosyo-ekonomik değişkenlerin ve göçmenlik durumlarının etkileşimlerini, bireyin kendisinin ve ebeveynlerinin göçmen olma durumlarına göre incelemektedir. Analiz sonuçlarına göre, göçmenlik statüsüyle etkileşime giren yaşam standardı değişkenlerinin sosyal sınıf algısı üzerinde farklı etkileri bulunmaktadır. Eğer birey ailesinden daha iyi bir gelire sahipse ve göçmense bu durum sosyal sınıf algısı üzerinde pozitif bir etkiye sahipken eğer daha kötü bir gelire sahip ve göçmense negatif bir etkiye sahiptir. Kendisi veya babası göçmen olan bireylerin finansal durumunun iyiye gitmesi de algılanan sosyoekonomik statü üzerinde pozitif etkilere sahiptir ve bu etki istatistiki olarak anlamlıdır.

Tablo 6, kırsal statü, bölgesel konum ve yaşanan çevrenin sosyoekonomik kalitesi gibi çevresel faktörlerin, göçmenlik durumu ile etkileşimlerin sosyal sınıf algıları üzerindeki etkilerini analiz etmektedir. Sonuçlara göre, bireyin göçmen olması ve kırsal yaşamı durumunun algılanan sosyal statü üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif etkisi bulunmuştur. Ayrıca, kendisi göçmen olan bir bireyin iyi bir mahallede yaşamı da algılanan sosyoekonomik statüsü üzerinde pozitif etkilere sahiptir. Sonuç olarak, yapılan analizler göçmenlik durumuyla çeşitli faktörlerin etkileşiminin algılanan sosyal sınıf üzerindeki etkisinin bireyin veya anne babadan birisinin göçmen olması durumuna göre farklılaştığını göstermektedir. Bu çalışma, böylece, göçmenlik tecrübesi ve sosyal sınıf algısı arasındaki ilişkilerin daha derinlemesine anlaşılması ve bu konuda ileri araştırmalar yapılabilmesi için bir temel oluşturmaktadır. Ayrıca, farklı göçmenlik tecrübesiyle farklı faktörlerin etkileşimleri hem politika yapıcılar hem de toplumsal bilimciler için önemli iç görüler sunmaktadır.

Bölüm 2, ilgili literatürü ve bu çalışmanın literatüre katkısını açıklamaktadır. Bölüm 3,

bu çalışmada kullanılan verileri ve ampirik stratejiyi tanımlamaktadır. Bölüm 4, araştırmının bulgularını sunmaktadır. Son olarak, Bölüm 5'te elde edilen sonuçların kısa bir özeti ve değerlendirmesini verilmektedir.

2. Literatür İncelemesi ve Araştırmanın Katkıları

Sübjektif sosyoekonomik statüyü neyin yönlendirdiği konusunda devam eden bir tartışma bulunmaktadır (Baquedano-Rodríguez, ve diğerleri, 2023; A. H. Kim ve diğerleri, 2018). Bireylerin toplumdaki konumlarını nasıl algıladıkları üzerine odaklanan literatür, bu algının yalnızca objektif faktörlerle sınırlı olmayacak kadar karmaşık bir yapıya sahip olduğu hususuna dikkat çekmektedir (Cundiff ve diğerleri, 2013; Haddon, 2015; Lindemann ve Saar, 2014). Diğer taraftan, gelir, meslek ve eğitim gibi objektif faktörler, insanların kendilerini nerede gördüklerinin en önemli belirleyicileridir (Haddon, 2015; Oddsson, 2018). Yüksek eğitim seviyesine sahip kişiler genellikle kendilerini sosyal yapıda daha yüksek bir yerde konumlandırmaktadırlar (Baquedano-Rodríguez ve diğerleri, 2023; Y. Kim ve Sommet, 2023; Kirsten ve diğerleri, 2023). Meslek kategorileri arasında, hizmet çalışanları, büro memurları, teknisyenler, profesyoneller ve yöneticiler, manuel işlerde çalışan bireylere göre kendilerini daha çok orta/üst sınıf olarak tanımlama eğilimindedirler, bu etki özellikle profesyonellerde daha güçlüdür (Lindberg ve diğerleri, 2021; Y. Kim ve Sommet, 2023; Kirsten ve diğerleri, 2023). Ayrıca, yüksek gelir sahipleri, yaş, cinsiyet ve eğitimden bağımsız olarak, düşük kazançlılara göre kendilerini yüksek sınıflarla daha fazla özdeşleştirmektedirler (Haddon, 2015; Kirsten ve diğerleri, 2023; Lindemann, 2007).

Ancak bu değişkenler arasındaki ilişkiler her zaman tutarlı değildir. Eğitim düzeyinin sınıfsal pozisyonları korumada ve yukarı hareketliliği desteklemede önemli olduğu bilinse de (X. Chen, 2020; Kirsten ve diğerleri, 2023), eğitimin artan erişilebilirliği ile eğitim ve eğitimle gelen meslek ve algılarına sosyoekonomik sınıf arasındaki ilişki zayıflamıştır (Maroto ve diğerleri, 2023). Eğitim sertifikaları artık alt ve orta sınıfların çocukları için yüksek maaşlı bir iş garantisi oluşturmadığı gibi, işçi sınıfının çocukları için de etkili bir yukarı hareketlilik aracı değildir (Maroto ve diğerleri, 2023).

Eğitim, gelir ve meslek gibi objektif faktörlerin etkilerinin yanı sıra, sosyoekonomik sınıf kimliği ırk, göçmenlik durumu, yaş, cinsiyet ve aile gibi demografik faktörler tarafından şekillenmektedir. Daha önce yapılan çalışmalar, siyahilerin genellikle işçi sınıfına, beyazların ise çoğunlukla orta sınıfa kendilerini atfettiklerini göstermektedir (Kirsten ve diğerleri, 2023; Shaked ve diğerleri, 2016; Wolff ve diğerleri, 2010). Bunun yanında, Cohen ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışma tarihsel açıdan farklı ırkların ve milletlerin kendilerini nasıl konumlandıklarını araştırmıştır. Çalışma, düşük gelirli beyazların kendilerini düşük gelirli siyahilere veya hispaniklere göre daha alt sınıfta konumlandırma eğilimlerinin zamanla arttığını bulmuştur. Bu çalışmanın sonucu son zamanlarda Kanada üzerine yapılan başka bir çalışmayla da örtüşmektedir (Maroto ve diğerleri, 2023). Bu çalışmaya göre, beyaz olmayanlar beyazlara göre kendilerini daha yüksek bir sosyal statüde görmektedirler.

Çoğu göçmenin sosyal ağlarını ve ilişkilerini geride bırakması ve yeni bir ülkeye geldiklerinde eğitimlerinin ve becerilerinin değersizleştirilmesi ve ayrımcılıkla karşılaşmaları nedeniyle, göçmenlik durumu da sınıf kimliği için hayati bir faktördür (Nakhaie ve Kazemipur, 2013). Sonuçlar göçmenlikle algılanan sosyal statü arasında negatif bir ilişki gösterse de, Kanada özelinde yapılan başka bir çalışma bu iki değişken arasında pozitif bir ilişki bulmuştur (Maroto ve diğerleri, 2023). Yaş da önemli bir faktördür; yaşlı insanlar genellikle kendilerini genç yetişkinlere göre sınıf hiyerarşisinde biraz daha yüksekte hissederler (Haddon, 2015; Lindemann, 2007). Diğer taraftan son zamanlarda yapılan çalışmalar yaş ile algılanan sosyal statü arasında negatif bir ilişki bulmuşlardır (Y. Kim ve Sommet, 2023). Bazı çalışmalarda yaşın algılanan sosyal statü üzerinde dönemsel etkilerini tespit etmiştir. Örneğin, genç olunan dönemde yaşın artması algılanan sosyal statüyü arttırırken, yaşlı olunan dönemde yaşın artması algılanan sosyal statüyü Kanada için düşürmektedir (Maroto ve diğerleri, 2023). Önceki çalışmalara göre,

işsiz kalmak bireylerde sosyal statü kaybına sebep olmaktadır (Y. Kim ve Sommet, 2023; Shaked ve diğerleri, 2016; Weiss ve Blöchl, 2024). Ancak durum her zaman böyle değildir. Son zamanlarda yapılan bazı çalışmalar işsizlik ve algılanan sosyal statü arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır (Maroto ve diğerleri, 2023). Bireyler sosyal statülerin ev halkındaki diğer üyelerin sosyal statüsüne dayandırdıkları zaman genç olmak, işsiz veya kadın olmak genellikle bireylerin sübjektif sosyal statüsünü etkilememektedir. Örneğin, işsiz gençler veya ev hanımları, ailede çalışan birine sahip olabilirler; bu nedenle, kendilerini ekonomik durumlarından daha yüksek bir pozisyonda görebilirler (Kirsten ve diğerleri, 2023). Bu durum, evlilik durumunun bireylerin sübjektif sosyal statü algıları üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu işaret etmektedir. Evli bireyler, aile içindeki birden fazla gelir kaynağına erişimleri ve paylaşılan ekonomik güvenlik nedeniyle, bekârlara göre kendilerini daha yüksek bir sosyal sınıfta algılama eğilimindedirler (Y. Kim ve Sommet, 2023). Diğer taraftan, evlilik durumu, algılanan sosyal statüyü etkileyebilir çünkü sosyal statü algısı çoğunlukla bireyin kendi ekonomik durumu, eğitim seviyesi, mesleki statüsü ve toplumsal ağları gibi daha kişisel faktörlerle ilişkilendirilmektedir (Damilep ve diğerleri, 2022; Miyakawa ve diğerleri, 2012). Uluslararası cinsiyet ve cinsiyetin sosyal sınıf üzerindeki etkileri üzerine yapılan araştırmalar, net olmayan sonuçlar vermektedir. Bazı çalışmalar, erkeklerin kendilerini kadınlara göre sosyal hiyerarşide daha yüksekte yerleştirdiğini bulurken (Y. Kim ve Sommet, 2023; Durou ve diğerleri, 2023), diğerleri kadınların erkeklere göre daha abartılı algılara sahip olduğunu göstermektedir (Sosnaud ve diğerleri, 2013). Diğer taraftan, bazı çalışmalar, kadınlarla erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulamamıştır (Haddon, 2015; Kirsten ve diğerleri, 2023).

İlahi bir varlığa inancın, öznel sosyal statü üzerinde etkili olması muhtemeldir. Sevgi dolu ve güvenli bir liman olan bir yaratıcıya inanmak ve nihai bağlanma figürü olarak ona bağlanmak (Upenieks ve diğerleri, 2022) yaşamda daha yüksek bir anlam duygusuna sahip olmaya ve kişinin kendisiyle alakalı olumlu değerlendirmeler yapmasına sebep olmaktadır (Stroope ve diğerleri, 2013). Aynı zamanda, güçlü bir diğerine olan olumlu ilişkiler sayesinde, son zamanlarda yapılan bir çalışmada da gösterildiği üzere, insanlar kendilerini daha yüksek bir konumda görmektedirler ve bu da öznel sosyal statüleri üzerinde olumlu bir etki yaratmaktadır (Upenieks ve diğerleri, 2022; Upenieks ve diğerleri, 2023).

Bireylerin yaşamakta oldukları finansal sıkıntılar da öznel sosyal statü (SSS) üzerinde etkisi olması beklenen başka bir değişkendir. Sosyo ekonomik eşitsizliğin yaşanmış deneyimi olarak bilinen finansal sıkıntı sahip olunan kaynakların ihtiyaçları karşılama yetersizliği göstermektedir (Maroto ve diğerleri, 2023; Schieman ve Narisada, 2021). Bu yetersizliğin sonucu olarak, literatürdeki çalışmalar finansal sıkıntıyla bireyin algılanan sosyoekonomik statüsü üzerinde ters bir orantı bulmaktadır (Maroto ve diğerleri, 2023; Schieman ve Narisada, 2021; Upenieks ve diğerleri, 2023). Mahalle memnuniyetsizliğinin öznel sosyal statü (SSS) üzerindeki etkisini inceleyen önceki araştırmalar, ekonomik olarak dezavantajlı bir mahallede yaşamının, bireylerin sosyoekonomik algılarını düşürdüğünü bulmuştur (Kang ve Seo, 2022; A. H. Kim ve diğerleri, 2018; Shaked ve diğerleri, 2016). Bulgular şu şekilde açıklanabilir. Ekonomik olarak dezavantajlı mahallelerde yaşayan bireyler, sınırlı maddi kaynaklar, şiddet ve ayrımcılık gibi çevresel stres faktörlerine daha fazla maruz kalabilirler (J. Chen ve diğerleri, 2009). Finansal kaynakların yetersizliği nedeniyle taşınma imkanının olmaması da maruz kalınan stres miktarını artırarak algılanan sosyal statüyü negatif yönde etkileyebilir (Shaked ve diğerleri, 2016). Diğer taraftan, yaşanan çevredeki ortalama gelir seviyesinden daha yüksek bir gelir seviyesine sahip olmak bireyin kendisini çevresinde yaşayan komşularından daha yüksek bir yerde konumlandırmasına sebep olmaktadır (Woo ve diğerleri, 2018). Bu açıdan bakıldığında da, yaşanan mahalledeki memnuniyetsizlikle sosyal statü arasında pozitif bir ilişki olduğu söylenebilir.

Doğru ebeveynlere, özellikle doğru bir babaya sahip olmanın önemi büyüktür. Geniş kapsamlı nesiller arası hareketliliğe rağmen, daha yüksek sosyal pozisyonlara ve

gelirlere erişim ebeveyn özellikleriyle güçlü bir şekilde ilişkilidir (Bukodi ve Goldthorpe, 2013; Curtis, 2016; Engzell ve diğerleri, 2020). Daha iyi eğitilmiş ve daha üst düzey meslek sahibi bir babaya sahip olmanın, bireyin algılanan sosyal statüsünü pozitif yönde etkilediği bilinmektedir (X. Chen, 2020; Engzell ve diğerleri, 2020; Mare ve Song, 2023). Çünkü kuşaklar boyunca ailelerde gözlemlenen meslek ve eğitim durumundaki süreklilik, genellikle bir nesilden diğerine aktarılan değerler ve becerilerden kaynaklanmaktadır (Hout, 2018). Aile reisinin sosyoekonomik konumunun diğer aile üyelerine nasıl miras alındığının teorik kökenleri Parsons'un çalışmalarına dayanmaktadır. Parsons'un teorisi, aile reisinin sosyoekonomik statüsünün diğer aile üyelerine sağlanan sosyal ve ekonomik fırsatları önemli ölçüde etkilediğini ve bu avantajların veya dezavantajların nesiller boyunca sürdüğünü öne sürer (Parsons, 1951). Bu perspektif, özellikle göçmen ailelerin karşılaştıkları benzersiz zorluklar ve fırsatlar göz önünde bulundurulduğunda, sosyoekonomik statünün nesiller arası aktarımını anlamamızı zenginleştirir.

Literatür incelemesi sonucunda, hane halkı büyüklüğünün algılanan sosyal statü üzerindeki etkisini inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Hane halkı büyüklüğü, bir bireyin algılanan sosyal statüsü üzerinde etkili olabilir çünkü bu değişken, kişinin sosyal ve ekonomik kaynaklarına, ağlarına ve günlük yaşam koşullarına doğrudan etki edebilir. Örneğin, büyük bir hane halkı, finansal kaynakların paylaşımını gerektirebilir, bu da bireylerin kendilerini sosyal hiyerarşide nasıl konumlandıkları üzerinde etkili olabilir. Ayrıca, hane halkı büyüklüğü, bireylerin sosyal destek ağlarını, eğitim olanaklarını ve iş bulma kapasitelerini de etkileyebilir. Bu nedenle, hane halkı büyüklüğünün algılanan sosyal statü üzerindeki etkilerinin anlaşılması, sosyal politikaların ve toplumsal refah stratejilerinin şekillendirilmesinde önemli olabilir.

Bireysel ve evsel özelliklerin ötesinde, sınıfın ölçüldüğü ortam kritiktir. Farklı coğrafi konumlar ve farklı kültürlerde yaşayan bireyler algılanan sosyal sınıfla alakalı farklı değerlendirmelerde bulunabilirler (Lindemann, 2007; Serre ve Wagner, 2015). Araştırmalar, kentsel alanlarda yaşayanların, kırsal alanlarda yaşayan benzer objektif pozisyonlara sahip kişilere göre sosyal statülerini daha yüksek algıladıklarını göstermiştir (Kirsten ve diğerleri, 2023). Kanada üzerinde yapılan başka bir çalışma da kır/kent durumunun algılanan sosyal statü üzerinde herhangi bir etkisini bulamamıştır (Maroto ve diğerleri, 2023). Başka bir örnekte, daha zengin bölgelerde yaşayan bireyler, benzer pozisyonlardaki daha fakir bölgelerde yaşayanlara göre kendilerini daha yüksek sınıfta algılamaya daha eğilimli olabilirler (Andersen ve Curtis, 2012; Pedersen ve diğerleri, 2012). Baquedano-Rodríguez, ve diğerleri (2023) çalışması yaşanan bölgeyle algılanan sosyal sınıf arasında bir bağlantı bulamamıştır. Ekonomik eşitsizlik, kalkınma, yeniden dağıtım politikaları ve politik kutuplaşma gibi bölgesel politik faktörler de sınıf kimliğini şekillendirebilmektedir (Andersen ve Curtis, 2012; Curtis, 2016). Bu bulgular, bireylerin sosyal sınıf algılarının, sadece kişisel ve objektif ölçütlerle değil, aynı zamanda yaşadıkları coğrafi ve sosyoekonomik bağlamın özellikleriyle de yakından ilişkili olduğunu göstermektedir.

Kanada'da da yaşayan toplumun algılanan sosyal statülerini etkileyen faktörleri inceleyen sadece birkaç çalışma mevcuttur (Maroto ve diğerleri, 2023; Upenieks ve diğerleri, 2023). Ayrıca, bildiğim kadarıyla Kanada da yaşayan göçmen nüfusun algılanan sosyal statülerini etkileyen faktörlere ilişkin bir çalışma literatürde bulunmamaktadır. Mevcut araştırmalar, genellikle Kanada'nın belirli bölgelerine odaklanarak, o bölgede yaşayan halkın sosyal sınıf algılarını inceliyor. Bu çalışmalar, özellikle belirli demografik ve sosyoekonomik faktörlerin bu algılar üzerindeki etkilerine dikkat çekiyor. Ancak, bu çalışmaların sınırlılığı, Kanada'nın tamamını kapsamlı bir şekilde incelememesi ve göçmenlere odaklanmamasıdır (Maroto ve diğerleri, 2023; Upenieks ve diğerleri, 2023). Kanada'nın koloni yerleşimci bir devlet olarak sert bir aristokrasi tanımına sahip olmaması ve yüksek göç seviyeleri, bu ülkede sınıf kimliğinin diğer ülkelere göre daha zayıf olabileceğine ve göçmenlerle yerli halk arasında

farklılaşmalar olabileceğine işaret etmektedir (Maroto ve diğerleri, 2023). Kanada'da yaşayan yerli halkla göçmenler arasındaki iş gücüne katılım, eğitim ve gelir farklılaşması giderek göçmenler lehine kapanmaktadır (Dostie ve diğerleri, 2023). Hatta eğitim seviyesi yüksek ve daha kaliteli ülkelerden Kanada'ya göç eden göçmenler yerli halka göre daha yüksek bir objektif sosyo-ekonomik konumda bulunmaktadırlar (Hanson ve Liu, 2023). Diğer taraftan, yapılan çalışmalar Kanada'daki göçmenlerin algıladıkları sosyal statüyü negatif bir şekilde etkileyebilecek karşılanmamış sağlık hizmeti problemiyle yaygın bir şekilde karşı karşıya olduklarını işaret etmektedir (Tsai ve Ghahari, 2023). En yaygın erişim engelleri arasında iletişim, sosyoekonomik ve kültürel bariyerler bulunmaktadır. Gerek giriş kısmında gerek literatürde yapılan tartışma, göçmenlerin Kanada'daki sosyoekonomik yapının içinde kendilerini nasıl bir şekilde konumlandıklarını ve toplumsal hiyerarşideki yerlerini anlamak açısından literatürdeki önemli bir boşluğu işaret etmektedir. İlaveten, Dünya Değerler Araştırması verilerini temel alarak algılanan sosyal statüyü inceleyen bir araştırma da Kanada özelinde literatürde mevcut değildir. Bu bağlamda, bu çalışma, Dünya Değerler Araştırması verilerini kullanarak Kanada'da yaşayan göçmenlerin sosyal sınıf algılarını etkileyen faktörleri analiz etmekte ve literatürdeki bu boşluğu doldurma amacı gütmektedir. Bu geniş kapsamlı analiz, Kanada'nın sosyoekonomik yapısını daha iyi anlamamıza ve göçmenlerin uyum süreçlerine dair daha derinlemesine bilgiler sunmamıza olanak tanıyacaktır.

3. Metot ve Veri Seti

3.1. Veri Seti

Bu projede, Dünya Değerler Araştırması'nın yedinci döngüsü (WVS-7) kapsamında Kanada'daki 4.018 katılımcıdan topladığı veriler ele alınmıştır. Araştırma, 2017 ile 2021 yılları arasında gerçekleştirilmiş ve veriler esas olarak yüz yüze görüşmelerle toplanmıştır. Bu süreç, Kanada'nın demografik dağılımını temsil edecek şekilde düzenlenmiştir. Veri setinde bireylerle ilgili sosyo-ekonomik, çevresel, demografik, kültürel ve politik değişkenleri kapsayan geniş bir bilgi bulunmaktadır. Bu veri setini, Kanada'da yaşayan göçmenlerin algılanan sosyoekonomik sınıflarının belirleyicilerini incelemek için kullanacağız.

3.1.1. Değişken Tanımları

Öznel sosyal sınıf genellikle işçi sınıfı, alt orta sınıf, orta sınıf, üst orta sınıf ve üst sınıf olarak kategorize edilmektedir (Curtis, 2016; D'Hooge, 2018; Sosnaud, 2013; Speer, 2016). Çalışmada kullanılan "Sosyoekonomik Sınıf Algısı" adlı bağımlı değişken de beş farklı kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler, özellikle Amerikan ekolünden etkilenen ana akım sınıf analizi literatürüne dayanmaktadır (Warner, Meeker, ve Eells, 1949; Wright, 1997). Amerikan ekolü, bireylerin sosyal hiyerarşideki konumlarını yansıtan gelir, eğitim ve meslek kombinasyonuna dayalı olarak sosyoekonomik sınıfları tanımlar (Destin, Rheinschmidt-Same, ve Richeson, 2017; Lindemann ve Saar, 2014; Harrits ve Pedersen, 2018). Bu çerçevede, çeşitli demografik gruplar arasındaki algılanan sosyal statüdeki farkları anlamak için önemlidir. Bu kategorilerin dağılımı incelendiğinde, 'Alt Orta Sınıf' kategorisi katılımcıların %38,86'sını, 'Üst Orta Sınıf' ise %37,19'unu kapsamaktadır. Bu iki kategori toplam katılımcıların büyük bir bölümünü oluştururken, diğer kategoriler ise sırasıyla 'İşçi Sınıfı' (%16,77), 'Alt Sınıf' (%5,41) ve 'Üst Sınıf' (%1,77) şeklinde belirlenmiştir.

Araştırmamızda, katılımcıların göçmenlik statüsünü belirlemek amacıyla kullanılan kukla değişkenler mevcuttur. Bu değişkenlerde, göçmen olan katılımcılar '1' ile, göçmen olmayanlar ise '0' ile gösterilmiştir. Benzer şekilde, katılımcıların ebeveynlerinin göçmenlik durumları da kodlanmıştır: anneleri göçmen olanlar için '1' ve göçmen olmayanlar için '0'; babaları göçmen olanlar için '1' ve göçmen olmayanlar için '0' olarak. Modelde cinsiyet bazında bir kukla değişken kullanıldı; bu değişkende kadınlar '1', erkekler ise '0' olarak kodlanmıştır. Ek olarak, "Katılımcı Etnik Grubu" adlı bir başka

kukla değişken de tahminlemeye dâhil edilmiştir, burada 'Beyaz' etnik grubu referans kategori olup, diğer etnik gruplar '1' olarak belirlenmiştir.

"Bireyin Eğitim Seviyesi" ve "Babanın Eğitim Seviyesi" değişkenleri Dünya Değerler Araştırması kapsamında tanımlanan üç temel kategori kullanılarak modele dâhil edilmiştir. 'Düşük' kategori ilkokul ve altını, 'Orta' kategori lise ve eşdeğerlerini, 'Yüksek' kategori ise üniversite ve üstünü temsil etmektedir. Her bir eğitim düzeyi için oluşturulan kukla değişkenler, ilgili gruplardaki bireyleri '1' olarak, diğer durumları '0' olarak kodlamaktadır. Ayrıca, 'Düşük' eğitim seviyesi modelimizde referans kategori olarak işlev görmektedir.

Çalışmada, katılımcılardan mevcut yaşam standartlarını ebeveynlerinin yaşam standartları ile karşılaştırmaları istenmiştir. Yanıtlar "daha iyi", "daha kötü" ve "aynı" olmak üzere üç farklı seçeneğe ayrılmıştır. İlgili kategoriye ait olanlar '1', diğer durumlar '0' olarak kodlanmıştır. Burada "aynı" kategorisi referans olarak alınmıştır.

Ayrıca, katılımcıların ve babalarının mesleki düzeyleri, 'Yüksek', 'Orta' ve 'Düşük' olarak üç kategoriye indirildi. Bu kategorizasyon, 'Yüksek' için yönetici ve profesyonel rolleri, 'Orta' için idari ve hizmet işlerini, 'Düşük' için ise daha az nitelik gerektiren işçilik pozisyonlarını kapsamaktadır. Her kategori için belirlenen kukla değişkenler, uygun gruplara dâhil olan kişilere '1', diğerlerine '0' değerini atamaktadır. Analizlerde 'Düşük' kategorisi referans grup olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, işsiz bireyler için ayrı bir değişken tanımlanmıştır.

Araştırmada, daha kapsamlı bir analiz sağlamak için yaş bilgisini beş yaş grubuna ayırdık: 18-29, 30-39, 40-49, 50-59 ve 60 yaş üstü. Her grubun kendine özgü kukla değişkeni bulunmaktadır. Bu değişkenler, belirli bir yaş grubundaki bireyler için '1', diğerleri için '0' olarak ayarlanmıştır. Katılımcıların evde konuştukları diller, 'İngilizce', 'Fransızca' ve 'Diğer Diller' olarak kategorilere ayrılmıştır. Her dil için, ilgili dili konuşanlar '1', diğer dilleri konuşanlar ise '0' olarak kodlanmıştır.

Medeni durum, çok kategorili yapıdan 'Evli' ve 'Bekâr' olmak üzere iki ana kategoriye sadeleştirildi. 'Evli' grubu hem resmi olarak evli hem de birlikte yaşayan bireyleri kapsarken diğer durumlar ise 'Bekâr' olarak kategorileştirilmiştir. Ayrıca, "Kırsal Alan Kukla Değişkeni", bireylerin kırsal alanlarda ('1') veya şehir merkezlerinde ('0') yaşayıp yaşamadıklarını belirler. Kanada'nın beş bölgesi olan Quebec, Ontario, Alberta, British Columbia ve Maritimes için oluşturulan kukla değişkenler, söz konusu bölgelerde yaşayanlar için '1', diğer bölgelerdeki bireyler için '0' olarak kodlanmıştır. "Dini İnanç" değişkeni, katılımcıların dini inançlarını 'Hristiyanlar', 'İnanmayalar' ve 'Diğer Dinlere İnananlar' olmak üzere üçe ayırmıştır. İnanmayanlar referans kategori olarak kullanılmıştır. Kukla değişkenler yaratılırken ilgili gruba dâhil olanlar bir olarak tanımlanırken diğerleri sıfır olarak tanımlanmıştır.

Hane halkı büyüklüğü değişkeni, sürekli bir formattan alınarak '1-2 kişi', '3-4 kişi' ve '5 kişi ve üzeri' olmak üzere üç farklı kategoriye bölündü. İlgili hane halkı büyüklüğüne sahip hane halkları '1' olarak tanımlanırken, diğerleri '0' olarak belirlenerek ayrı ayrı kukla değişkenler oluşturuldu.

Veri setinde, yaşanan çevrenin olumsuz yönlerini yansıtan yedi farklı durum bulunmaktadır: soygunlar, sokaklarda alkol tüketimi, polis veya askeri müdahaleler, ırkçı davranışlar, sokaklarda uyuşturucu satışı, sokak şiddeti ve cinsel taciz. Bu durumların her biri için katılımcılar, mahallelerinde bu olayların ne sıklıkta gerçekleştiğine dair düşüncelerini dört seviyeli bir gösterge çizelgesi ('Çok sık', 'Oldukça sık', 'Seyrek' ve 'Hiç') üzerinden cevaplamışlardır. Ayrıca, bireylerin finansal zorluklarını belirlemek için veri setindeki ilgili beş farklı değişken kullanılmıştır: gıda erişimi, sağlık hizmetlerine erişim, konut, konut kalitesi ve giysi ihtiyacı. Katılımcıların finansal sıkıntıları bu temel ihtiyaçları son 12 ay içinde ne sıklıkla karşılayamadıklarını ('Sık', 'Bazen', 'Nadir' ve 'Hiç') belirtmeleri suretiyle değerlendirilmiştir. Faktör analizi kullanılarak çevresel ve finansal zorlukları yansıtan değişkenlerden iki ayrı indeks oluşturulmuştur.

3.1.2. Betimsel İstatistikler ve Ki-Kare Analizi

Tablo 1'de, algılanan sosyoekonomik statüyü etkileyen faktörlerin betimsel istatistiği ve Ki-Kare analiz sonuçları sunulmuştur. Analiz sonuçları incelendiğinde, tüm değişkenlerle algılanan sosyoekonomik statü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Göçmenlik durumu, baba göçmenliği, anne göçmenliği ve kişisel göçmenlik dâhil olmak üzere tüm değişkenlerde benzer bir desen sergilemektedir. Göçmenlerin alt ve işçi sınıflarında daha fazla temsil edildiği gözlemlenirken, göçmen olmayan bireyler arasında üst sınıfların oranı daha yüksektir. Erkeklerde üst sınıf oranı daha yüksekken, kadınlar alt orta sınıfta daha fazladır. Yaş ilerledikçe üst sınıfların oranı artmaktadır. Evli bireylerde üst orta ve üst sınıfların oranı daha yüksekken, bekâr bireyler arasında alt orta sınıf daha yaygındır. Beyaz olmayan bireylerde alt ve işçi sınıfları oranı daha yüksekken, beyaz bireyler arasında üst sınıf daha fazla temsil ediliyor. Çalışanlar arasında üst sınıfların oranı daha yüksekken, çalışmayanlar arasında alt ve işçi sınıfları daha yaygındır. Babanın mesleki düzeyi yüksek olan bireyler daha çok üst sınıflarda yer alırken, babanın düşük meslek düzeyine sahip olduğu bireyler alt ve işçi sınıflarında daha fazla temsil edilmektedir. Babanın eğitim seviyesi yüksek olan bireyler üst sınıflarda daha fazla bulunurken, babanın düşük eğitim seviyesine sahip olduğu bireyler daha çok alt ve işçi sınıflarında yer almaktadır. Kentte yaşayan bireyler daha fazla üst sınıflarda yer alırken, kırdaki yaşayanlar alt ve işçi sınıflarında daha yaygın bulunmaktadır. Yüksek eğitilmiş bireyler üst sınıflarda ağırlıklı olarak bulunurken, düşük eğitim seviyesine sahip bireyler daha çok alt sınıflarda temsil edilmektedir. Yüksek mesleki düzeyde çalışan bireyler üst sınıflarda daha çok bulunurken, düşük mesleki düzeyde çalışanlar alt sınıflarda daha yaygın bulunmaktadır. Quebec, Ontario, Alberta, British Columbia ve Maritimes bölgelerinde üst sınıf oranları birbirinden farklılık göstermektedir. Quebec ve Ontario'da üst orta sınıfların oranı daha yüksekken, Alberta ve British Columbia'da da benzer eğilimler gözlemlenmektedir. Yaşam standardı daha iyi olanlar üst sınıflarda daha fazla bulunurken, anne-babalarına göre yaşam standardı daha kötü olanlar alt sınıf ve işçi sınıfında ağırlıklı olarak yer almaktadır. Herhangi bir ilahi güce inanmayanlar arasında üst sınıfların oranı daha yüksekken, Hristiyanlar ve diğer dinlere inananlar arasında alt orta sınıf daha yaygındır. Üçten az kişi olan hanelerde üst sınıfların oranı daha yüksekken, 2'den fazla ve 5'ten az kişi olan haneler arasında orta sınıf daha baskındır. Beş veya daha fazla kişi içeren haneler arasında ise alt orta ve üst orta sınıflar daha yaygındır. İngilizce konuşanlar arasında üst sınıfların oranı daha yüksekken, Fransızca konuşanlar ve diğer dillerde konuşanlar arasında alt ve işçi sınıfları daha yaygındır. İyi bir çevrede yaşayanlar arasında üst sınıfların oranı daha yüksekken, kötü çevrede yaşayanlar arasında alt ve işçi sınıfları daha yaygındır. Finansal sıkıntısı olmayanlar daha çok üst sınıflarda yer alırken, finansal sıkıntı çekenler arasında alt ve işçi sınıflarının oranı daha yüksektir.

Tablo 1. Betimsel İstatistik: Algılanan Sosyoekonomik Statü Belirleyicileri - Ki-Kare Analizi

Değişkenler	Kategoriler	Gözlem Sayısı	Alt Sınıf	İşçi Sınıfı	Alt Orta Sınıf	Üst Orta Sınıf	Üst Sınıf	p değeri
Baba Göçmenliği	Göçmen Değil	2722	172	452	1036	1014	48	0.000
	Göçmen	1292	45	221	524	479	23	
Anne Göçmenliği	Göçmen Değil	2797	177	465	1059	1042	54	0.001
	Göçmen	1217	40	208	501	451	17	
Kişisel Göçmenlik	Göçmen Değil	3296	200	530	1261	1245	60	0.000
	Göçmen	718	17	143	299	248	11	
Cinsiyet	Erkek	2059	104	304	770	830	51	0.000
	Kadın	1955	113	369	790	663	20	
Yaş Aralığı	18-29	779	35	132	326	266	20	0.000
	30-39	800	38	139	291	307	25	
	40-49	694	60	118	267	237	12	
	50-59	659	47	119	228	258	7	
	60 ve üzeri	1082	37	165	448	425	7	
Medeni Durum	Bekar	1563	150	312	645	437	19	0.000
	Evli	2451	67	361	915	1056	52	
Etnik Durum	Beyaz	3191	180	520	1228	1212	51	0.022
	Beyaz Olmayan	775	31	143	316	265	20	
İş Durumu	Çalışıyor	3777	163	612	1478	1455	69	0.000
	Çalışmıyor	237	54	61	82	38	2	
Babanın Mesleki Düzeyi	Düşük	1206	97	251	482	369	7	0.000
	Orta	1469	76	262	588	522	21	
	Yüksek	1339	44	160	490	602	43	
Babanın Eğitim Seviyesi	Düşük	1142	59	225	456	391	11	0.000
	Orta	1310	58	213	542	472	25	
	Yüksek	1102	34	138	375	521	34	
Kırsal/Kentsel Yaşam	Kent	3093	150	473	1229	1180	61	0.000
	Kır	921	67	200	331	313	10	
Bireyin Eğitim Seviyesi	Düşük	214	34	45	78	48	9	0.000
	Orta	1561	120	369	655	412	5	
	Yüksek	2218	60	250	822	1029	57	
Bireyin Mesleki Düzeyi	Düşük	546	84	145	196	117	4	0.000
	Orta	1091	66	251	451	317	6	
	Yüksek	2377	67	277	913	1059	61	
Bölge	Quebec	1003	44	108	409	419	23	0.000
	Ontario	1003	57	167	381	378	20	
	Alberta	750	40	136	309	252	13	
	British Columbia	752	31	150	282	279	10	
Yaşam Standardı (anne babaya göre)	Maritimes	506	45	112	179	165	5	0.000
	Aynı veya Yakın Yaşam Standardı Daha	1141	61	205	491	376	8	
	Kötü Yaşam Standardı Daha	822	120	204	350	137	11	
	İyi Yaşam Standardı Daha	2051	36	264	719	980	52	
Dini İnanç	İnanmayan	1812	121	333	728	611	19	0.000
	Hristiyan	1813	75	282	691	721	44	
	Diğer Dinler	389	21	58	141	161	8	
Hanedeki Kişi Sayısı	<3	2399	161	406	946	853	33	0.000
	2> ve 5<	1331	45	212	524	517	33	
	5>	284	11	55	90	123	5	
Konuşulan Dil	İngilizce	2811	174	518	1057	1013	49	0.000
	Fransızca	962	38	101	403	398	22	
	Diğer	241	5	54	100	75	7	
Yaşanılan Çevre Kalitesi	İyi	2007	85	309	771	818	24	0.000
	Kötü	2007	132	364	789	675	47	
Finansal Durum	Sıkıntısız	2319	53	298	917	1027	24	0.000
	Sıkıntılı	1695	164	375	643	466	47	

3.2. Metot

İkili lojistik regresyon modeli, ilgilenilen olayın gerçekleşme olasılığını tahmin etmek için aşağıdaki modeli kullanmaktadır:

$$\ln\left(\frac{P}{1-P}\right) = \alpha + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k \quad (1)$$

Eşitliğin sol tarafındaki lojit, bir olayın gerçekleşme olasılığının logaritmasını ifade eder. Bu olasılık, olayı deneyimleyen bireylerin sayısının, deneyimlemeyenlere oranı olarak tanımlanır. İkili lojistik regresyon, sadece iki sonuçlu durumlar için uygundur. Eğer bağımlı değişkenlerdeki kategoriler ikiden fazlaysa, model çoklu lojistik regresyona genişletilebilir. Ancak, çoklu lojistik regresyon modeli, sıralı kategorik değişkenlerde kategoriler arası sıralamayı göz ardı eder.

Ordinal lojistik regresyon ise, bağımsız değişkenlerin bir ordinal bağımlı değişken üzerindeki etkilerini sıralı bir biçimde tahmin etmek için kullanılmaktadır. Bu yöntem, sosyal bilimler alanında, özellikle bireylerin tutumları, algıları veya memnuniyet düzeyleri gibi ordinal ölçekte değerlendirilen değişkenler üzerine yapılan araştırmalarda sıklıkla tercih edilir. Örneğin, çalışmamızda kullandığımız "Bireysel Sosyoekonomik Sınıf Algısı" adlı bağımlı değişken, beş farklı kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler, katılımcıların kendilerini nasıl bir sosyoekonomik sınıfa dâhil gördüklerini yansıtır. Bu kategorik bağımlı değişkeni çeşitli demografik, kültürel, çevresel ve diğer bireysel bağımsız değişkenlere dayanarak sıralı bir bağımlı değişken olarak tahmin edebiliriz. Böylelikle, sıralı regresyon, hangi bağımsız değişkenlerin (varsa) bağımlı değişken üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğunu belirlememize olanak tanır. Bundan dolayı, bu çalışma, Kanada'da yaşayan göçmenlerin sosyoekonomik sınıf algılarını etkileyen faktörleri sıralı lojistik regresyon yöntemi kullanarak analiz etmektedir.

Maksimum Olabilirlik Yöntemi sıralı ve kategorik bağımlı değişkenlerin analizinde sıkça tercih edilen bir tahmin metodudur. Araştırmada, bireyin sosyal sınıf algısı, 'S' değişkeni olarak etiketlenmiş ve beş farklı kategoriye ayrılmıştır. Bağımsız değişkenler, 1'den k sayısına kadar olan değerlerle ifade edilen ve tüm gözlemleri içeren x' vektörü ile temsil edilmektedir. Modellemeye yönelik olarak, yanıt değişkeni S ve bu açıklayıcı değişkenler arasındaki ilişki, aşağıdaki logit dönüşüm fonksiyonu ile tahmin edilmiştir:

$$\log\left(\frac{P(S \geq s_j | x)}{1 - P(S \geq s_j | x)}\right) = \gamma_j + x'_i \delta \quad j \in \{1, 2, 3, 4, 5\} \quad (2)$$

Bu formülde, $P(S \geq s_j | x)$ olayın $S \geq s_j$ birikmiş olasılığı gösterir; γ_j sabit terimleri gösterir ve δ ise x'_i bağımsız değişkenlerine karşılık gelen ve $k * 1$ boyutunda olan regresyon katsayıları vektörünü belirtir.

Sıralı regresyon kullanılabilmesi için bazı varsayımların sağlanması gerekir: Bağımlı değişkenin sıralı düzeyde ölçülmesi, bağımsız değişkenlerin sürekli, kategorik veya sıralı olması, çoklu doğrusallık olmaması ve paralel çizgiler varsayımının geçerli olması gerekmektedir. Eğer bu varsayımlardan biri sağlanmazsa, modelin sonuçları güvenilir olmayabilir. Bu nedenle, analize başlamadan önce bu koşulların kontrol edilmesi önemlidir. Bağımlı değişkenin sıralı doğası ve bağımsız değişkenlerin sürekli veya kategorik olması, değişkenlerin tanımlandığı bölümlere bakıldığında doğrulanmaktadır.

Doğrusal olmayan bir model olan sıralı lojistik regresyonun modelin doğruluğunun diğer bir ifadeyle modele dâhil edilmeyen önemli bir değişken olup olmadığını değerlendirmek için, doğrusal olan modellere uygulanan RESET testi doğrudan kullanılamamaktadır. Alternatif bir yöntem olarak, modelden tahmin edilen değerler ve bu değerlerin kareleri ile bir ikincil doğrusal regresyon modeli oluşturan LINK testi kullanılmıştır. Tablo 2 göçmenlik durumuna göre LINK testi sonuçlarını karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Yapılan tüm testlerde tahmin değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, tahminin karesi olan değişken istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur. Bu sonuçlar, çalışmada uygulanan sıralı lojistik regresyon modelinin farklı

göçmenlik statülerine göre tahmin edilen modellerde bir tanımlama hatası olmadığını ve yapısal eksiklikler barındırmadığını ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Göçmenlik statüsüne göre LINK Testi Sonuçları

Göçmenlik Statüsü	Değişken	Katsayı	Standart Hata	P-değeri
Kendisi Göçmen	yhat	0.665	0.361	0.065
	yhat_sq	0.085	0.088	0.337
Anne Göçmen	yhat	1.047	0.178	0.000
	yhat_sq	-0.016	0.056	0.776
Baba Göçmen	yhat	1.077	0.147	0.000
	yhat_sq	-0.031	0.052	0.553

Eğer bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenin her kategorisi üzerindeki etkisi aynısı sıralı lojistik regresyon yöntemi kullanılabilir. Bu, paralel çizgiler varsayımı olarak da adlandırılır. Bu varsayım sağlandığında, kullanılan model orantılı olasılık modeli (OOM) olarak bilinir. OOM, istatistikte geniş kullanım alanı bulan bir yöntemdir ve ilk kez 1967 yılında Walker ve Duncan tarafından 'Kümülatif Logit Modeli' olarak tanımlanmış, 1980'de de McCullagh tarafından 'Orantılı Olasılık Modeli' olarak yeniden adlandırılmıştır (Walker ve Duncan, 1967; McCullagh, 1980). Paralel çizgiler varsayımını Wald testi kullanarak test ettik. Wald testi sonuçlarının istatistiki olarak anlamsız olmasından dolayı, tahmini yapılan model paralel çizgiler varsayımını ihlal etmemektedir. Sonuç olarak, sıralı lojistik regresyon yönteminin kullanılan veri seti ve değişkenler için doğru bir analiz tekniği olduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3. Wald Testi Sonuçları

Göçmenlik Statüsü	Test İstatistiği	Değer
Kendisi Göçmen	Ki-kare	64.69
	P-değeri	0.3163
Annesi Göçmen	Ki-kare	55.42
	P-değeri	0.211
Babası Göçmen	Ki-kare	63.86
	P-değeri	0.3423

Açıklanan değişkenler arasında çoklu doğrusallığın varlığı, modelin parametre tahminlerinde sapmalara sebep olmaktadır. Bu sorunu varlığı "Varyans Büyütme Faktörü (VIF)" kullanılarak analiz edilebilir. Diğer taraftan, sıralı lojistik regresyo modeli doğrusal bir model olmadığı için, çoklu doğrusallığın varlığını araştırmak için açıklayıcı değişkenler kullanılarak doğrusal bir model kurulur. Sıralı lojit modelin açıklanan değişkeniyle açıklanan değişkenler arasından ilişki en küçük kareler yöntemiyle hesaplanır. Daha sonra, Stata'da "estat vif" komutu ile tahmin edilen modelin "VIF" değerleri hesaplanır. Analiz sonuçlarına göre, elde edilen "VIF" değerlerinin ortalaması iki ve her bir VIF değeri beşin altındadır. Bu durum tahmin ediciler arasında belirgin birçoklu doğrusallık olmadığını göstermektedir (Akinwande ve diğerleri, 2015) ¹.

4. Bulgular ve Tartışma

Tablo 4, 5 ve 6 algılanan sosyal sınıf üzerinde demografik, sosyoekonomik ve çevresel değişkenlerin göçmenlik durumuyla etkileşimlerinin etkisini inceleyen analizleri Kanada için vermektedir. Analizler, üç farklı model üzerinden yapılmıştır. Bunlar, bireyin kendisinin göçmen olması (Model 1), babasının göçmen olması (Model 2) ve annesinin göçmen olmasıdır (Model 3). Her model, ilgili gruptaki bağımsız değişkenlerin göçmenlik statüsü ile olan etkileşimlerini göstermektedir

¹ Yer kısıtı nedeniyle VIF sonuçlarını içeren tablo burada yer almamaktadır. Talep edilmesi durumunda ilgili tablo gönderilebilir.

4.1. Demografik değişkenlerle göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi.

Göçmenlik durumu ve çeşitli demografik faktörlerin (cinsiyet, yaş aralığı, medeni durum, konuşulan dil, etnik köken, dini inanç ve hanehalkı büyüklüğü) etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statü üzerindeki etkileri Tablo 4’de verilmiştir. Sonuçlar, yaş aralıklarından sadece 40-49 yaş grubunun göçmenlik durumuyla etkileşiminin algılanan sosyoekonomik statü üzerinde pozitif ve istatistiksel olarak anlamlı etkileşimler gösterdiğini ortaya koymaktadır. Diğer yandan, İngilizce ve Fransızca dışında bir dil konuşmanın göçmenlerin algılanan sosyoekonomik statüsü üzerinde oldukça negatif ve anlamlı bir etkisi bulunmuştur, özellikle babanın göçmen olduğu durumda bu etki çok belirgin olmuştur. Etnik durum açısından, beyaz olmayan bir göçmen olmanın sosyoekonomik statü üzerinde negatif etkileri gözlemlenmiş, bu etkiler annenin göçmen olduğu durumda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. 2’den fazla ve 5’ten az kişi içeren hanelerde yaşamanın göçmenlerin algılanan sosyoekonomik statüsünü negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir ve bu kişinin kendisinin göçmen olduğu modelde istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu sonuçlara göre, göçmenlerin sosyoekonomik uyumunu destekleyici politikaların, yaş, dil, etnik köken ve hanehalkı büyüklüğü gibi çeşitli demografik faktörlerin etkilerini göz önünde bulundurarak şekillendirilmesi gerekmektedir.

Tablo 4. Demografik değişkenlerle göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi.

Değişkenler	Kişisel Göçmenlik Model 1	Baba Göçmenliği Model 2	Anne Göçmenliği Model 3
Cinsiyet-Kadın#Göçmen	0.323 (0.202)	0.205 (0.165)	0.219 (0.168)
Yaş Aralığı-30-39#Göçmen	0.038 (0.358)	-0.357 (0.272)	0.085 (0.273)
Yaş Aralığı-40-49#Göçmen	0.860** (0.367)	0.483* (0.287)	0.671** (0.291)
Yaş Aralığı-50-59#Göçmen	0.543 (0.393)	0.078 (0.300)	0.425 (0.310)
Yaş Aralığı-60-69#Göçmen	0.263 (0.337)	-0.224 (0.262)	0.285 (0.266)
Evli#Göçmen	-0.037 (0.221)	0.017 (0.177)	-0.225 (0.180)
Konuşulan Dil-Fransızca#Göçmen	-0.197 (0.282)	0.128 (0.311)	0.034 (0.309)
Konuşulan Dil-Diğer#Göçmen	-0.594 (0.389)	-2.288*** (0.687)	-1.987** (0.960)
Etnik Durum-Beyaz Olmayan#Göçmen	-0.317 (0.242)	-0.237 (0.282)	-0.561** (0.279)
Dini İnanç-Hristiyan#Göçmen	-0.338 (0.244)	-0.222 (0.192)	-0.057 (0.194)
Dini İnanç-Diğer Dinler#Göçmen	0.054 (0.320)	0.304 (0.303)	0.206 (0.305)
Hanedeki Kişi Sayısı-2> ve 5<#Göçmen	-0.412* (0.237)	0.100 (0.191)	-0.161 (0.195)
Hanedeki Kişi Sayısı-5>#Göçmen	-0.203 (0.403)	0.030 (0.333)	-0.052 (0.333)
Gözlem Sayısı	3,966	3,966	3,966

Parantez içinde robust standart hatalar
*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

4.2. Sosyoekonomik değişkenlerle göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi.

Tablo 5’deki analiz sonuçları, bireyin ve ebeveynlerinin mesleki ve eğitim düzeylerinin göçmenlik durumuyla etkileşimlerinin istatistiksel olarak anlamsız etkileri olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan, yaşam standardının "daha iyi" veya "daha

kötü" olması ve finansal durum değişkenlerinin algılanan sosyal statü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiler yarattığı bulunmuştur. Araştırma, bireyin ve ailelerinin yaşam standardının anne-babaya göre "daha iyi" olduğu durumlar ve bireyin finansal durumunun iyiye gitmesinin göçmenlik statüleriyle etkileşimlerinin, algılanan sosyal statüyü pozitif yönde etkilediğini göstermiştir. Özellikle, bu durumun istatistiksel olarak anlamlı olduğu ve modeller arasında tutarlı bir şekilde pozitif bir etki yarattığı belirlenmiştir. Tersine, yaşam standardının "daha kötü" olduğu durumlarla göçmenlik durumu etkileşimleri, algılanan sosyal statü üzerinde negatif bir etki yaratmış ve bu etki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bu bulgular, göçmen bireylerin sosyal statü algılarının şekillenmesinde yaşam standardının ve finansal durumlarının belirleyici bir rol oynadığını ve göçmen politikaları geliştirilirken bu dinamiklerin dikkate alınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Tablo 5. Sosyoekonomik değişkenlerle göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi.

Bağımsız Değişkenler	Kişisel Göçmenlik Model 1	Baba Göçmenliği Model 2	Anne Göçmenliği Model 3
Bireyin Mesleki Düzeyi Orta#Göçmen	-0.155 (0.382)	-0.390 (0.312)	-0.051 (0.323)
Bireyin Mesleki Düzeyi Yüksek#Göçmen	0.274 (0.352)	-0.164 (0.304)	0.008 (0.317)
Çalışmıyor#Göçmen	-0.059 (0.399)	0.574 (0.401)	0.391 (0.402)
Babanın Mesleki Düzeyi Orta#Göçmen	-0.181 (0.278)	-0.199 (0.223)	0.049 (0.221)
Babanın Mesleki Düzeyi Yüksek#Göçmen	-0.292 (0.348)	-0.358 (0.283)	-0.094 (0.293)
Bireyin Eğitim Seviyesi Orta#Göçmen	-0.008 (0.414)	-0.235 (0.458)	0.195 (0.386)
Bireyin Eğitim Seviyesi Yüksek#Göçmen	-0.473 (0.409)	-0.650 (0.467)	-0.193 (0.395)
Babanın Eğitim Seviyesi Orta#Göçmen	0.153 (0.265)	0.094 (0.219)	-0.104 (0.216)
Babanın Eğitim Seviyesi Yüksek#Göçmen	-0.237 (0.345)	0.183 (0.292)	-0.328 (0.299)
Yaşam Standardı (anne babaya göre) Daha İyi#Göçmen	0.577* (0.306)	0.236 (0.252)	0.537** (0.255)
Yaşam Standardı (anne babaya göre) Daha Kötü#Göçmen	-0.691*** (0.247)	-0.338* (0.202)	-0.381* (0.202)
Finansal Durum(sıkıntısız)	0.271** (0.127)	0.205* (0.111)	0.083 (0.115)
Gözlem Sayısı	3,515	3,515	3,515

Not: Parantez içinde robust standart hatalar. *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

4.3. Çevresel faktörlerin göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi.

Tablo 6, çeşitli çevresel faktörlerin ve göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statü üzerindeki etkilerini incelemektedir. Bireyin kendisinin göçmen olması ve kırsal alanda yaşaması, göçmen bireylerin algılanan sosyoekonomik statüsünü istatistiksel açıdan anlamlı ve pozitif bir şekilde etkilemiştir. Ancak, baba ve anne göçmenliği durumları için bu etki anlamlı değildir. Ontario, Alberta, British Columbia ve Maritimes bölgelerinde, göçmenlik durumu ile bölgenin etkileşimi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bu, bölgesel faktörlerin göçmenlik durumu üzerindeki etkisinin belirgin olmadığını gösterir. İyi çevre koşullarının, sadece kişisel göçmenlik durumunda algılanan sosyoekonomik statü üzerinde pozitif bir etkisi bulunmuştur. Anne ve baba göçmenliği durumları için bu etki istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu bulgular, göçmenlerle ilgili politikaların ve bölgesel kalkınma stratejilerinin tasarımıyla farklı çevresel faktörlerin önemini vurgulamaktadır.

Tablo 6. Çevresel faktörlerin göçmenlik durumlarının etkileşimlerinin algılanan sosyoekonomik statüye etkisi

Değişkenler	Kişisel Göçmenlik Model 1	Baba Göçmenliği Model 2	Anne Göçmenliği Model 3
Kİr#Göçmen	0.782** (0.333)	-0.152 (0.265)	-0.144 (0.275)
Ontario bölgesi#Göçmen	0.477 (0.331)	-0.012 (0.296)	-0.007 (0.304)
Alberta bölgesi#Göçmen	0.153 (0.359)	0.018 (0.313)	0.203 (0.316)
British Columbia bölgesi#Göçmen	0.100 (0.342)	-0.270 (0.305)	-0.199 (0.316)
Maritimes bölgesi#Göçmen	0.382 (0.641)	0.293 (0.513)	-0.084 (0.559)
Yaşanılan Çevre Kalitesi-İyi	0.260** (0.128)	0.113 (0.096)	0.139 (0.096)
Gözlem Sayısı	3,515	3,515	3,515

Not: Parantez içinde robust standart hatalar
*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1

5. Sonuç

Bu araştırma, Kanada'daki göçmenlerin algılanan sosyoekonomik sınıfı üzerine çeşitli faktörlerin etkilerini incelemektedir. Bireyin kendi göçmenlik durumu (Model 1), babanın göçmenlik durumu (Model 2) ve annenin göçmenlik durumu (Model 3) olmak üzere üç ayrı model kullanarak yapılan analiz, göçmenlik durumu ile yaş, konuşulan dil, etnik köken ve hanehalkı büyüklüğü gibi demografik değişkenler arasındaki etkileşimlerin göçmenlerin algılanan sosyoekonomik statüsü üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle, İngilizce veya Fransızca dışında bir dil konuşmanın, göçmenlerin sosyoekonomik statüsü üzerinde olumsuz bir etkisi bulunmaktadır ve bu durum özellikle baba göçmen olduğunda daha belirgindir. Ayrıca, beyaz olmayan bir göçmen olmanın sosyoekonomik statü üzerinde olumsuz etkileri vardır ve bu etkiler, anne göçmen olduğunda istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Araştırma öncesi beklentilerimizden biri, dil faktörünün göçmenlerin sosyoekonomik statüsü üzerinde belirleyici bir rol oynayacağıydı. Bulgularımız, bu beklentiyi doğrulamakta ve dil desteğinin göçmenlerin topluma entegrasyonunda kritik bir önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Diğer bir beklentimiz ise, etnik kökenin ve ebeveynlerin göçmenlik durumunun sosyoekonomik statü üzerinde etkili olacağı yönündeydi. Araştırmamız, bu beklentiyi de doğrulamış ve ebeveynlerin göçmenlik durumunun bireylerin algılanan sosyal statüsüne doğrudan etkileri olduğunu göstermiştir.

Çalışma ayrıca, göçmenlik durumu ile ebeveynlerin yaşam koşullarına kıyasla bireylerin yaşam standardı etkileşiminin ve finansal durum ile göçmenlik durumu arasındaki etkileşimin, algılanan sosyal statü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiler yarattığını vurgulamaktadır. Bu bulgular, Parsons'un teorisini desteklemektedir; aile reisinin sosyoekonomik statüsünün, diğer aile üyelerine sağlanan sosyal ve ekonomik fırsatları önemli ölçüde etkilediği ve bu avantajların veya dezavantajların nesiller boyunca sürdüğünü öne sürmektedir (Parsons, 1951). Ebeveynlere kıyasla iyileştirilmiş yaşam standartları ve daha iyi finansal koşullar, göçmenlerin algılanan sosyal statüsünü

olumlu yönde etkilemektedir. Bunun tersine, ebeveyn yaşam koşullarına göre bireyin daha düşük bir yaşam standardına sahip olması, algılanan sosyoekonomik statü üzerinde olumsuz bir etkiye yol açmaktadır.

Çalışma ayrıca, göçmenlik durumu ile ebeveynlerin yaşam koşullarına kıyasla bireylerin yaşam standardı etkileşiminin ve finansal durum ile göçmenlik durumu arasındaki etkileşimin, algılanan sosyal statü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiler yarattığını vurgulamaktadır. Bu bulgular, Parsons'un teorisini desteklemektedir; aile reisinin sosyoekonomik statüsünün, diğer aile üyelerine sağlanan sosyal ve ekonomik fırsatları önemli ölçüde etkilediği ve bu avantajların veya dezavantajların nesiller boyunca sürdüğünü öne sürmektedir (Parsons, 1951). Ebeveynlere kıyasla iyileştirilmiş yaşam standartları ve daha iyi finansal koşullar, göçmenlerin algılanan sosyal statüsünü olumlu yönde etkilemektedir. Bunun tersine, ebeveyn yaşam koşullarına göre bireyin daha düşük bir yaşam standardına sahip olması, algılanan sosyoekonomik statü üzerinde olumsuz bir etkiye yol açmaktadır.

Kanada'daki göçmenlerin sosyoekonomik uyumunu artırmak için aşağıdaki politika önerileri sunulmaktadır: İlk olarak, İngilizce veya Fransızca konuşamayan göçmenler için kapsamlı dil destek programları uygulanabilir. Bu programlar, hem dil edinimi hem de kültürel uyum üzerine odaklanmalı, böylece işgücüne ve toplum yaşamına göçmenlerin daha sorunsuz girişi sağlanabilir. İkinci olarak, beyaz olmayan göçmenlerin sosyal ve sosyoekonomik yapıya daha fazla dahil edilmesini teşvik etmeye yönelik etnik kapsayıcılık girişimleri geliştirilebilir. Bu, ayrımcılık karşıtı eğitim, topluluk oluşturma faaliyetleri ve iş fırsatlarına ve sosyal hizmetlere eşit erişimi sağlayan politikaları içerebilir. Son olarak, göçmenlerin yaşam standartlarını ve finansal durumlarını iyileştirmelerine yardımcı olacak programlar oluşturulabilir. Bu programlar, finansal okuryazarlık eğitimi, uygun fiyatlı konutlara erişim ve göçmenlerin yeni ortamlarında başarılı olmalarına yardımcı olacak kariyer danışmanlığı içerebilir.

Sonuç olarak, araştırmamız, göçmenlerin sosyoekonomik entegrasyonunu etkileyen kritik faktörleri belirlemekte ve bu faktörlerin göçmen politikalarının geliştirilmesinde dikkate alınmasının önemini vurgulamaktadır. Araştırma öncesi beklentilerimizin karşılanması ve literatürdeki eksikliklerin ortaya konması, bu çalışmanın göçmenlerin sosyoekonomik uyumuna yönelik önemli katkılar sunduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Andersen, R., ve Curtis, J. (2012). The polarizing effect of economic inequality on class identification: Evidence from 44 countries. *Research in Social Stratification and Mobility*, 30(1), 129–141.
- Azzolini, D., ve Barone, C. (2013). Do they progress or do they lag behind? Educational attainment of immigrants' children in Italy: The role played by generational status, country of origin, and social class. *Research in Social Stratification and Mobility*, 31, 82–96.
- Baquedano-Rodríguez, M., Rosas-Muñoz, J., ve Castillo-Cruces, J. (2023). Subjective socioeconomic status in small-scale aquaculture: Evidence from central-southern Chile. *Sustainability*, 15(14), 11239.
- Bukodi, E., ve Goldthorpe, J. H. (2013). Decomposing 'social origins': The effects of parents' class, status, and education on the educational attainment of their children. *European Sociological Review*, 29(5), 1024–1039.
- Chen, J., Gee, G. C., Spencer, M. S., Danziger, S. H., ve Takeuchi, D. T. (2009). Perceived social standing among Asian immigrants in the US: Do reasons for immigration matter? *Social Science Research*, 38(4), 858–869.
- Chen, X. (2020). Influence of parents' education level on household human capital investment. In 2020 International Conference on E-Commerce and Internet Technology (ECIT) (pp. 97–104).
- Choi, Y., Kim, J.-H., ve Park, E.-C. (2015). The effect of subjective and objective social class on health-related quality of life: New paradigm using longitudinal analysis. *Health and Quality of Life Outcomes*, 13, 1–11.
- Cohen, D., Shin, F., Liu, X., Ondish, P., ve Kraus, M. W. (2017). Defining social class across time and between groups. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 43(11), 1530–1545.
- Cundiff, J. M., Smith, T. W., Uchino, B. N., ve Berg, C. A. (2013). Subjective social status: Construct validity and associations with psychosocial vulnerability and self-rated health. *International Journal of Behavioral Medicine*, 20, 148–158.

- Curtis, J. (2016). Social mobility and class identity: The role of economic conditions in 33 societies, 1999–2009. *European Sociological Review*, 32(1), 108–121.
- Damilep, J. Z., Saleh, D. A., Dauda, I. A., ve Pandang, S. D. (2022). Impact of marital status and perceived social support on the psychological wellbeing of mothers. *Nigerian Journal of Behavioural Studies*, 1(1).
- Destin, M., Rheinschmidt-Same, M., ve Richeson, J. A. (2017). Status-based identity: A conceptual approach integrating the social psychological study of socioeconomic status and identity. *Perspectives on Psychological Science*, 12(2), 270–289.
- Dizon, J. I. W. T., ve Mendoza, N. B. (2023). Low perceived social rank increases the impact of mental health symptoms on suicidal ideation: Evidence among young adults from the Philippines. *Archives of Suicide Research*, 27(2), 522–539.
- Dorling, D. (2014). Thinking about class. *Sociology*, 48(3), 452–462.
- Dostie, B., Li, J., Card, D., ve Parent, D. (2023). Employer policies and the immigrant–native earnings gap. *Journal of Econometrics*, 233(2), 544–567.
- Durou, G., Maroto, M., ve Brown, D. (2023). Unpacking the Alberta advantage through an intersectional lens: Social class, gender and minority groups in Alberta. *Alternate Routes: A Journal of Critical Social Research*, 33(1).
- Engzell, P., Mood, C., ve Jonsson, J. (2020). It's all about the parents: Inequality transmission across three generations in Sweden. *Sociological Science*, 7.
- Genest-Grégoire, A., Guay, J.-H., ve Godbout, L. (2019). *Never too rich to be middle-class: An assessment of the reference-group theory and implications for redistributive taxation*. In *What Drives Inequality?* (pp. 123–137). Emerald Publishing Limited.
- Goon, S., Slotnick, M., ve Leung, C. W. (2024). Associations between subjective social status and health behaviors among college students. *Journal of Nutrition Education and Behavior*.
- Gugushvili, A., ve Jarosz, E. (2024). A longitudinal study of perceived social position and health-related quality of life. *Social Science ve Medicine*, 340, 116446.
- Guzi, M., Kahanec, M., ve Mýtna Kureková, L. (2023). The impact of immigration and integration policies on immigrant-native labour market hierarchies. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 49(16), 4169–4187.
- Haddon, E. (2015). Class identification in New Zealand: An analysis of the relationship between class position and subjective social location. *Journal of Sociology*, 51(3), 737–754.
- Hanson, G., ve Liu, C. (2023). Immigration and occupational comparative advantage. *Journal of International Economics*, 145, 103809.
- Harrits, G. S., ve Pedersen, H. H. (2018). Class categories and the subjective dimension of class: The case of Denmark. *The British Journal of Sociology*, 69(1), 67–98.
- Harrits, G. S., & Pedersen, M. J. (2018). Class and politics in Denmark: The continuing significance of class in the 21st century. *European Societies*, 20(1), 67–87.
- Hout, M. (2018). Americans' occupational status reflects the status of both of their parents. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(38), 9527–9532.
- Kang, S. J., ve Seo, W. (2022). Do people determine their subjective socioeconomic status based on the housing type and residential neighborhood? Empirical evidence from Seoul. *Land*, 11(11), 2036.
- Karthick Ramakrishnan, S. (2004). Second-generation immigrants? The “2.5 generation” in the United States. *Social Science Quarterly*, 85(2), 380–399.
- Kim, A. H., Kim, M., ve Ryu, S. (2018). Effects of neighborhood inequality on the relative distance between objective position and subjective identification. *International Journal of Japanese Sociology*, 27(1), 85–106.
- Kim, Y., ve Sommet, N. (2023). Income is a stronger predictor of subjective social class in more economically unequal places. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 01461672231210772.
- Kirsten, F., Botha, I., Biyase, M., ve Pretorius, M. (2023). Determinants of subjective social status in South Africa. *Social Indicators Research*, 168(1), 1–24.
- Langlois, S., Zern, A., Anderson, S., Ashekun, O., Ellis, S., Graves, J., ve Compton, M. T. (2020). Subjective social status, objective social status, and substance use among individuals with serious mental illnesses. *Psychiatry Research*, 293, 113352.
- Lindberg, M. H., Chen, G., Olsen, J. A., ve Abelsen, B. (2021). Explaining subjective social status in two countries: The relative importance of education, occupation, income, and childhood circumstances. *SSM-Population Health*, 15, 100864.
- Lindemann, K. (2007). The impact of objective characteristics on subjective social position. *Trames*, 11(1), 54–68.

- Lindemann, K., ve Saar, E. (2014). Contextual effects on subjective social position: Evidence from European countries. *International Journal of Comparative Sociology*, 55(1), 3–23.
- Mare, R. D., ve Song, X. (2023). Social mobility in multiple generations. *Research in Social Stratification and Mobility*, 100806.
- Maroto, M., Brown, D., ve Durou, G. (2023). Is everyone really middle class? Social class position and identification in Alberta. *Canadian Review of Sociology/Revue canadienne de sociologie*, 60(3), 336–366.
- Miyakawa, M., Magnusson Hanson, L. L., Theorell, T., ve Westerlund, H. (2012). Subjective social status: Its determinants and association with health in the Swedish working population (the SLOSH study). *The European Journal of Public Health*, 22(4), 593–597.
- Muhammad, T., ve Pai, M. (2023). Association between subjective social status and physical frailty in older adults in India: Perceived discrimination and ill-treatment as mediators and moderators. *Aging Clinical and Experimental Research*, 35(11), 2517–2530.
- Nakhaie, M. R., ve Kazemipur, A. (2013). Social capital, employment, and occupational status of the new immigrants in Canada. *Journal of International Migration and Integration*, 14, 419–437.
- Neubert, M., Süßenbach, P., Rief, W., ve Euteneuer, F. (2024). Does subjective social status affect pain thresholds? – An experimental examination. *Psychology, Health ve Medicine*, 29(4), 754–764.
- Niu, L., Hoyt, L. T., Shane, J., ve Storch, E. A. (2023). Associations between subjective social status and psychological well-being among college students. *Journal of American College Health*, 71(7), 2044–2051.
- Oddsson, G. (2018). Class imagery and subjective social location during Iceland’s economic crisis, 2008–2010. *Sociological Focus*, 51(1), 14–30.
- Parsons, T. (1951). *The Social System*. Free Press.
- Pedersen, P. V., Andersen, P. T., ve Curtis, T. (2012). Social relations and experiences of social isolation among socially marginalized people. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(6), 839–858.
- Rezaei, O., Adibi, H., ve Banham, V. (2023). Integration challenges of immigrants from non-English-speaking backgrounds in Australia: A critical review from 1975 to 2021. *Diaspora Studies*, 16(1), 1–31.
- Richards, L., Maharani, A., ve Präg, P. (2023). Subjective social status and allostatic load among older people in England: A longitudinal analysis. *Social Science ve Medicine*, 320, 115749.
- Rumbaut, R. G. (2004). Ages, life stages, and generational cohorts: Decomposing the immigrant first and second generations in the United States. *International Migration Review*, 38(3), 1160–1205.
- Schaeffer, M., ve Kas, J. (2023). The integration paradox: A review and meta-analysis of the complex relationship between integration and reports of discrimination. *International Migration Review*, 01979183231170809.
- Schieman, S., ve Narisada, A. (2021). A less objectionable greed? Work-life conflict and unjust pay during a pandemic. *Research in Social Stratification and Mobility*, 71, 100564.
- Serre, D., ve Wagner, A.-C. (2015). For a relational approach to cultural capital: A concept tested by changes in the French social space. *The Sociological Review*, 63(2), 433–450.
- Shaked, D., Williams, M., Evans, M. K., ve Zonderman, A. B. (2016). Indicators of subjective social status: Differential associations across race and sex. *SSM-Population Health*, 2, 700–707.
- Solano, G., ve De Coninck, D. (2023). Explaining migrant integration policies: A comparative study across 56 countries. *Migration Studies*, 11(1), 75–102.
- Songül, G. (2023) Mutlak Gelir ve Yaşam Memnuniyeti: Nispi Gelir ve Sosyal Referans Gelir Etkisinin Aracılık Rolü. *Politik Ekonomik Kuram*, 7(Özel Sayı), 58-68.
- Sosnaud, B., Brady, D., ve Frenk, S. M. (2013). Class in name only: Subjective class identity, objective class position, and vote choice in American presidential elections. *Social Problems*, 60(1), 81–99.
- Stock, I., ve Fröhlich, J. J. (2021). Migrants’ social positioning strategies in transnational social spaces. *Social Inclusion*, 9(1), 91–103.
- Stroope, S., Draper, S., ve Whitehead, A. L. (2013). Images of a loving God and sense of meaning in life. *Social Indicators Research*, 111, 25–44.
- Tsai, P.-L., ve Ghahari, S. (2023). Immigrants’ experience of health care access in Canada: A recent scoping review. *Journal of Immigrant and Minority Health*, 25(3), 712–727.
- Upenieks, L., Bierman, A., ve Lee, Y. (2023). Divine relations as a basis of subjective social status during later-life: Direct and moderating effects. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 62(S1), 141–162.

- Upenieks, L., Schieman, S., ve Bierman, A. (2022). Jitters on the eve of the Great Recession: Is the belief in divine control a protective resource? *Sociology of Religion*, 83(2), 194–221.
- Vidal, C., Jun, H.-J., ve Latkin, C. (2023). The effects of social rank and neighborhood and school environment on adolescent depression and suicidal ideation: A structural equation modeling approach. *Child Psychiatry ve Human Development*, 54(5), 1425–1437.
- Wang, Y., Hu, M., Ding, R., ve He, P. (2023). The dynamic relationship between subjective social status and health: Evidence from a Chinese cohort study. *British Journal of Health Psychology*, 28(1), 1–21.
- Wang, Y., Xu, S., Chen, Y., ve Liu, H. (2023). A decline in perceived social status leads to post-traumatic stress disorder symptoms in adults half a year after the outbreak of the COVID-19 pandemic: Consideration of the mediation effect of perceived vulnerability to disease. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1217264.
- Wright, E. O. (1997). *Class Counts: Comparative Studies in Class Analysis*. Cambridge University Press.
- Weiss, D., ve Blöchl, M. (2024). Loss of social status and subjective well-being across the adult life span: Feeling stuck or moving up? *Social Psychological and Personality Science*, 15(2), 182–192.
- Wolff, L. S., Acevedo-Garcia, D., Subramanian, S., Weber, D., ve Kawachi, I. (2010). Subjective social status, a new measure in health disparities research: Do race/ethnicity and choice of referent group matter? *Journal of Health Psychology*, 15(4), 560–574.
- Woo, B., Wang, K., ve Takeuchi, D. T. (2018). Perceived social position of Asian Americans: Neighborhood context and social comparison. *Social Indicators Research*, 138, 1075–1087.
- Worthen, M., Menchaca, J., ve Laine, M. (2023). An intersectional approach to understanding the correlates of depression in college students: Discrimination, social status, and identity. *Journal of American College Health*, 71(4), 1220–1231.
- Wright, E. O. (1997). *Class Counts: Comparative Studies in Class Analysis*. Cambridge University Press.
- Yaish, M. (2002). The consequences of immigration for social mobility: The experience of Israel. *European Sociological Review*, 18(4), 449–471.

Çıkar Çatışması: Yoktur.

Finansal Destek: Yoktur.

Etik Onay: Dünya Değerler Araştırması verileri herkese açık ve ikincil olduğu için bu çalışmada etik kurul onayına gerek duyulmamıştır. Bu veri seti, geniş çaplı analizler için kullanıma sunulmuş olup, etik izin gerektirmeyen ikincil bir kaynaktır.

Yazar Katkısı: Mustafa ÖZER (%100)

Conflict of Interest: None.

Funding: None.

Ethical Approval: Since the World Values Survey data is publicly available and secondary, ethics committee approval was not required for this study. This dataset is made available for large-scale analysis and is a secondary source that does not require ethical approval.

Author Contributions: Mustafa ÖZER (100%)
